

SZEGEDI

Egyetem

A SZEGEDI FELSOROKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

XI.
évfolyam,
14.
szám

1973.
okt.
23.

- * Intézményeink vezetőinek tanácskozása
- * Díszdoktoravatás
- * Kőműves Kelemen
- * Az EFT-ről

1973 NOV 15

A TANÁRKÉPZÉS JUBILEUMA

Az általános iskolai tanárképzés 25 éves évfordulója, a Szegedi Tanárképző Főiskola 100 éves jubileuma és névadó ünnepe alkalmából október 5-én és 6-án nagyszabású ünnepségsorozatra került sor a főiskola rendezésében. Ebből az alkalomból Szegedre érkezett dr. Polinszky Károly, a művelődésügyi miniszter helyettese. Képviseltette magát az ünnepségsorozat hazánk tizenkilenc pedagógusképző intézménye, valamint a Szegedi Tanárképző Főiskola külföldi testvérintézményei. Az ügyvéti delegációt D. V. Csepur rektor, a nyitrai küldöttséget Michel Soták dékán vezette. A szabadkai delegáció vezetője dr. Tóth Lajos igazgató volt, míg a potsdami küldöttség élén dr. Henseke rektor állt. (A következőkben időrendi sorrendben kívánjuk tudósítani olvasóinkat a kétnapos ünnepségsorozatról.)

Október 5-én délután, a Szegedi Tanárképző Főiskola centenáriuma és az általános iskolai tanárképzés 25. évfordulója tiszteletére két kiállítás is nyílt a Horváth Mihály utcai képtárban. Az iskolatörténeti kiállítást dr. Simon Gyula, a Magyar Pedagógiai Társaság főtitkára, míg a képzőművészeti tárlatot Szabó G. László, a városi pártbizottság osztályvezetője nyitotta meg. (A két kiállításról lapunk más helyén adunk ismertetést.)

Este a főiskola dísztermében dr. Polinszky Károly kormány- és miniszteri kitüntetését adott át azoknak a tanároknak és dolgozóknak, akik az elmúlt 25 esztendőben legtöbbet tettek a szocialista tanárképzés fejlesztése érdekében. Az ünnepségen az MSZMP KB képviselőjében megjelent Kardos József, a tudományos és kulturális osztály munkatársa. Ott volt dr. Agoston József, a megyei pártbizottság titkára, Hantos Mihály, a megyei tanács elnökhelyettese, dr. Ozvald Imre, a városi pártbizottság titkára és Papp Gyula, a városi tanács elnökhelyettese is. A jubileum alkalmából az ország 66 főiskolai tanára, oktatója és dolgozója részesült kormány- és miniszteri kitüntetésben. A

tanárképző Főiskola főigazgatója. A Szegedi Tanárképző Főiskola tanárai, oktatói és dolgozói közül a következők részesültek kitüntetésben: a „Munka Erdemrend ezüst fokozat”-át kapta: Hegedűs András főigazgató, dr. Kiss István, és dr. Megyeri János tanszékvezető főiskolai tanárok, valamint dr. Mucsi Józsefné főiskolai docens. A „Munka Er-

mócsin Mihály, a Csongrád megyei tanács elnöke, dr. Agoston József, a megyei pártbizottság titkára és Sipos Géza, a városi pártbizottság első titkára. Megtisztelte a díszünnepélyt személyes jelenlétével dr. Kornidesz Mihály, az MSZMP KB Tudományos és Kulturális Osztályának helyettes vezetője, Borbély Gábor, a KISZ KB titkára, Szabó

vényre. (Hegedűs András főigazgató Juhász Gyulát méltató beszédének részletét külön anyagban közöljük.)

Az általános iskolai tanárképzés 25. évfordulójára rendezett díszünnepség második részében a szegedi tanárképző főiskola művészeti együttese adtak színvonalas műsort.

Szombaton délután az ünnep-

főiskolai oktatók és gyakorló általános iskolai nevelők kapják meg ezentúl minden évben, akik 25 éve dolgoznak pedagógusként, s ebből legalább 15-öt a szegedi tanárképző főiskolán töltöttek el. Az ünnepi tanácsülésen 38 főiskolai oktató, illetve gyakorló iskolai tanár részesült aranygyűrűs kitüntetésben: Ács Zoltánné, tanítónő, dr. Benkő László főiskolai tanár, Bor Pál főiskolai docens, dr. Czimer László főiskolai docens, dr. Czimer Lászlóné szakvezető tanár, Császi Sándorné főiskolai adjunktus, Csillik László szakvezető tanár, dr. Drachos Ágoston főiskolai docens, Drien Károly tanszékvezető főiskolai tanár, dr. Hencz Aurélné tanítónő, Horváth Antalné főiskolai docens, dr. Horváth Ilona főiskolai docens, dr. Incefi Géza nyugalmazott tanszékvezető tanár, Jármái Éva szakvezető tanár, Josa Zoltán főiskolai docens, dr. Kardos Alajos tanszékvezető főiskolai tanár, dr. Kiss István tanszékvezető főiskolai tanár, Klebniczky József főiskolai adjunktus, dr. Kóbor Jenő főiskolai tanár, dr. Kövesdi Pál tanszékvezető főiskolai tanár, Marót Ilona tanítónő, dr. Megyeri János tanszékvezető főiskolai tanár, dr. Mezősi Józsefné tanítónő, dr. Moholi Károly tanszékvezető főiskolai tanár, Mohos Károly szakvezető tanár, dr. Mosonyi Kálmán főiskolai docens, dr. Mucsi Józsefné főiskolai docens, Németh István főiskolai docens, dr. Palásti László vezető nyelvtanár, főiskolai docens, Poberay Györgyi főiskolai adjunktus, Süli Dezső szakvezető tanár, Tóth József szakvezető tanár, Tölcsérgy József szakvezető tanár, dr. Veidner János főiskolai docens, Vincze István szakvezető tanár, Vinkler László főiskolai tanár, Wolgard Ilona szakvezető tanár, dr. Geréb György tanszékvezető főiskolai tanár.

Húszesztendős szolgálati idejük elismeréseként törzsgárda tagságra jogosultak és okleveles kitüntetésben részesültek a következő

démrend bronz fokozata” kitüntetésben részesült dr. Geréb György tanszékvezető főiskolai tanár, és Bereczki Sándorné dr. gazdasági igazgató. Az „Oktatásügy Kiváló Dolgozója” lett: dr. Moholi Károly főigazgató-helyettes, Fischer Ernő tanszékvezető főiskolai tanár, Vinkler László főiskolai tanár, Héjjas Endre főiskolai adjunktus, Markos András gyakorlóiskolai igazgató és Bokányi Dezsőné főiskolai adjunktus. „Miniszteri Dicséret”-

Ferenc, a Magyar Úttörők Szövetsége elnöke, Szalóki Lambert, a Pedagógus Szakszervezet titkára és Kutika Károly vezérőrnagy, a Honvédelmi Minisztérium csoportfőnöke. Ott voltak továbbá a hazai és külföldi testvérintézmények delegációi is. Dr. Füle Sándornak, a Művelődésügyi Minisztérium pedagógusképző osztálya helyettes vezetőjének megnyitó szavai után dr. Polinszky Károly művelődésügyi miniszter-helyettes mondott ünnepi beszédet.

ségsorozat befejező aktusaként kibővített ünnepi főiskolai tanácsulást tartottak a főiskola dísztermében. Hegedűs András főigazgató méltatta a 100 éves főiskola történetét, jelenlegi helyzetét, feladatait. A centenáriumát ünnepelő szegedi intézményt az ünnepi ülésen köszöntötte a polgári iskolai tanárképző főiskola egykori tanárai nevében dr. Ábrahám Ambrus akadémikus, nyugalmazott egyetemi tanár. Az 1948 utáni tanárok és oktatók nevében dr. Agoston György, a

Beszédének bevezető részében arról szólt, hogy az általános iskolai tanárképzés negyedszázados évfordulójának ünnepségeit azért rendezik Szegeden, mert a Szegedi Tanárképző Főiskola centenáriuma egybeesik a szocialista tanárképzés 25 éves évfordulójával, s mert a szegedi intézmény az Elnöki Tanács határozata értelmében ezen az ünnepségen veszi fel a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola nevet. Emlékezett a névadó Juhász Gyulára, mint a XX. század egyik jelentős ír-kusára, és gondolkodó, aktívan tevékenykedő pedagógusára. Röviden vázolta az ünnepelő intézmény elmúlt 100 esztendejének történetét; szólt a polgári iskolai tanárképzés 75 évének legfontosabb állomásairól. Hangsúlyozta, hogy a mai tanárképzésnek nem a múlt a mércéje, hanem az a 25 esztendő, amely a szocialista tanárképzés fejlődését fémjelzi. A jövő vonalait vázolta, kiemelte, hogy növelni kell az általános iskolai tanári pályára készülő hallgatók létszámát. Az ünnepi beszéd után Hegedűs András, a Szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója lépett a szónoki emel-

Dr. Polinszky Károly miniszterhelyettes mondott ünnepi beszédet

neveléstudományok doktora, tanszékvezető egyetemi tanár mondott üdvözlő beszédet. A gyakorló iskola üzenetét dr. Kratozil Dezső hajdani igazgató nevében dr. Veszprémi László olvasta fel. A KISZ KB üdvözlőjét Barabás János, az egyetemi és főiskolai osztály vezetője tolmácsolta. Kifejezték jókívánságaikat a hazai és külföldi testvérintézmények képviselői is. A szegedi tanárképző főiskola centenáriuma tiszteletére „Pro Juventute” aranygyűrűt alapított, amelyet azok a

nem oktató dolgozók: Bereczki Sándorné dr. gazdasági igazgató, Csányi Józsefné betanított munkás, Csúri Sándor felőadó, Molnár Sándor laboráns, dr. Ventilla Sándor könyvtáros.

Az ünnepség után a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola központi épületének alagsorában ünnepélyes klubavatást tartottak. A több mint 60 ezer forintot költséggel kialakított KISZ-klub létrejöttéhez jelentős társadalmi munkával járultak hozzá a főiskola hallgatói.

A kiállítás egyik táblója

„Munka Erdemrend arany fokozat”-át kapta dr. E. Kiss Sándor, a Debreceni Tanítóképző Intézet igazgató-helyettese, dr. Kálmánhegy Zoltán, a Pécsi Tanárképző Főiskola főigazgatója, Márk Bertalan, a Pécsi Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára, Miklósvári Sándor, a Művelődésügyi Minisztérium Pedagógusképző Osztályának vezetője, és dr. Szűcs László, a Ho Si Minh Ta-

ben részesült: Tóth Balázs főiskolai adjunktus, dr. Fórizs Sándor főiskolai adjunktus és Adok Istvánné szakács. „Kiváló Dolgozó” kitüntetését kapott: Rác József szakmunkás, Kovács József laboráns és Kovács Józsefné hivatalsegéd.

Október 6-án délelőtt a Szegedi Nemzeti Színházban rendezték meg a díszünnepélyt. Az ünnepség elnökségében ott volt dr. Ko-

Hegedűs András:

(Részlet a Szegedi Nemzeti Színházban 1973. október 6-án, a névadói ünnepségen elmondott beszédből.)

A névadás nem üres forma, nem tartalom nélküli ünnepi aktus.

Most, amikor az Elnöki Tanács rendelkezése a Szegedi Tanárképző Főiskola Juhász Gyula nevét tüzi a homlokára, szükség, hogy szöveget adjon a szellemi örökségről, amit Juhász Gyula életműve jelent nekünk. *Juhász Gyula költészete a nemzet kincse.*

Ennek a finom, halk zavart Hírnök egy gondolatára utalok most. Ez az egy azonban központi jelentőségű, a szíve a költő lirájának. *Juhász Gyula az életserzetet költője!*

S ezt az életserzetet, egy életellenes korban kellett megvallania. Eggedül 1918 végén, 1919 elején talált egymásra a költő életserzetete és a kor igénye.

Az 1918 előtti félfuadális Magyarországot ő nevezte „magyar siralomház”-nak, „óriás temető”-nek, „szomorú világ”-nak, „Érzem, mi szűk e szomorú világ. Érzem, mint borul, domborul miránk.

„E temető, ez óriás temető” — jajdult fel fulladozva a költő 1907-ben.

Ez az életellenes kor vaskezébe szorította magát a költőt is. Még a pesti egyetem 1902-től 1906-ig tehetsége révén a tanárok és a diákok megbecsült kedvencének érezhette magát. S az egyetem elvégzése után rá kellett döbbennie: ahol álmaikt szótte, az egyetem, az volt a magasság, a ahol vágyait el akarta érni a munkahely, az lett az alvilág, benne ő, a helyettes tanár, Tantalus. 1906-ban helyettes tanárnak nevezték ki Maramaroszigetire a piristák gimnáziumába. 1907-ben Lévára tették át ugyancsak helyettes tanárnak. „A magány úgy borult rám, mint az őrlésre a kényeszerzubbony” — írta innen egyik barátjának. Aztán jött 1908 és 1911 között három boldogabb év Nagyvárdon: irodalmi tervekkel és sikerekkel, szabadabb politikai légkörrrel, kulturált környezettel, de itt is csak helyettes tanár a premonitri gimnáziumban. 1911 februárjában a premonitriek felmondták neki. Most költött bele az állásnélküli tanárok sorsába. Kezddött a kilincsülés, a megalázkodás, a könyörgő levelek írása, a megszé-

Juhász Gyula nevével...

gyentő visszautasítások átélése. Végül 1911 szeptemberében a felvidéki kisváros, Szokolca királyi katolikus gimnáziumában lett ismét helyettes tanár. „Már a saját hangom is idegen lett előttem, annyira nem volt kivél beszélni...” „...akárhová csak innen el...” „A kultúra máza is hiányzik itten...” — írta csak egyetlen levélben Babitsnak. Végül tanári bolyongásának utolsó stációja. Makó következett. 1913-tól 1917-ig végre rendes tanárként tevékenykedhetett, ha nem is Szegeden, ahová megnyírbált vágyai vonzották, de legalább Szegedtől 30 kilométerre. Azonban itt már hiába volt az okos, jó barátok köre, vidéki magányos évei elnyűtték az idegeit. Fáradtan állt a katedrára, betegszabadságot kért, majd búcsút mondott az iskolának...

Ezek csak a költő életrajzi adatai Juhász Gyula 1918 előtti életének, tanári pályájának. A lélekében lejátszó drámát 1924-ben Orbán lelke című regényében írta meg, azt ábrázolván, hogy éppen a tudásszomjával, széles látókörrrel, önálló, eredeti gondolatokkal, haladó eszmeikkal rendelkező tanárt zaklatja, gyötéri, félelmi a félfuadális Magyarország konzervatív, vakfegyelmű, dogmatikus iskolája, haladáellenes művelődéspolitikája. 1918 előtt ezt érezte mint tanár, költőként pedig azt, hogy ez a művészi világ meg akarja semmisíteni benne a művészt.

Juhász Gyula az élet nevében tiltakozott ez ellen az életellenes világ ellen!

Költői alkatainak, írói látásmódjának megfelelően a szűk, nyomasztó, levegőtlen világ ellen tiltakozása, lázadása többször úgy jutott kifejezésre, hogy menekült a múltba, az antikvítás világába, hogy kereste a végtelent, az időn kívülit, a tapasztalatot túlt, hogy sóvárgott az egzotikus távoli tájak, világok után, hogy álomba ringatta magát. A lázadás eme erőtelőbb formái mellett visszavisszatérően makacsul, konokan, a mégis, a csakazértis elszántságával zengte, hirdette az életserzetet himnuszt. Amikor úgy érezte, hogy Robinson szigetén, magánya szigetén él, akkor is az életbe visszavivő hajóra várt és így énekel: „Féher kendőt terít lelkemre a remény...” Amikor már úgy volt hogy minden vágy és remény meghal benne, így szakadt ki belőle a

biztatás: „O emberek, szeretni kell a földet...” Amikor vérzett a szíve, akkor is így írt magáról: „Az életet Imádta ő Reménytelen. Amikor tört helyelyl áll, amelyből minden öröm és erő kiömlött, amikor tört zászló reszketett a kezében, amelyre a bánat volt felírva, akkor is így kiáltott: „Mégis, oly szép az élet.” S lehet-e egyáltalán szerelmesebb szóval vallani az életserzetéről annál, ahogy ezt Juhász Gyula tette 1914-ben, így:

„Most is szeretlek, ó de úgy [szeretlek, Mint anyja meleg, hú ölet a [gyermek És mint a hús tejet a szent- [védő.”

A forradalmak idején, 1918 végén, 1919 elején az életellenes kor után Juhász Gyulára is az élet napja virradt. Költőnk határozottan tudta, hogy most már nem vágyakozni, sóhajtani kell az élet után, hanem alakítani, formálni kell azt. Azért lett ő Szegeden a forradalom egyik első számú vezető egyénisége, hogy ő is segítsen az emberi, a tartalmas élet megteremtésében.

Az ősi rifszás forradalom előestéjén az ifjúságnak mondott beszédeiben így szól: „Memento mori: tanították eddig a középkori latinság ígéivel, de mi ezután a modern humanista jelszót hirdetjük. Memento vivere, emlékezzél az életre, amelyhez minden élőknek szent joga van a földön!” Az ellenforradalmi terror idején továbbfolytatta a harcot az életért. Nemcsak a maga életéért, hanem a nemzet életéért is. Az újult országba Szegedről szállt a vizasztáló szó akkor, amikor Juhász Gyula megírta *A munka, A munkásokon homlokára, A dolgozókhöz, Dózsza feje, Petőfi centenáriuma* stb. című nagy verseit. Ekkor nemcsak a tehetség munkált benne, hanem a jellem, az erkölcsi bátorság is!

Juhász Gyula az életserzetet költője, még akkor is, ha többszöri öngyilkossági kísérlet után 1937-ben eldobta magától az életet. Szabó Lőrinc, a költő-barát írta, hogy Juhász Gyula „sötét világa nem borult volna be oly gyorsan és oly végzetesen, ha idejében több megértést... lát maga körül.” Nemcsak ő dobta el az életet, egy élet is eldobta őt. Szívtájdító tragédiájá is a ma emberéhez szól!

Juhász Gyula az életserzetet költője. Költészete a nemzet kincse.

Téged is várunk!

Néhány hét óta kőszá hírek, izgatott suttogások járnak be a Főiskolán, melyek tárgya büszkeségünk: az új KISZ-klub. Ki gondolta, hogy milyen régmúltba nyúlunk vissza a klub története. Értelmeink szerint már az 50-es években működött egy hasonló jellegű intézmény, ugyanezen a helyen. Rövid léte a hely- és pénzühiány miatt fejeződött be időnk elötte.

Most azonban úgy néz ki, hogy sikerült feltámadnia, sokalkor szerűbb, tetszősebb formában, mint hajdanán.

Tavaly ősszel végre kaptunk 600 ezer forintot a Művelődésiügyi Minisztériumtól, amely alapítókével ez év márciusában hozzáálltunk a klub kialakításához. Erre a célra a főbejárattól jobbra, a Földrajz Tanszék alatt meghúzódó pinchehelyiség látszott a legalkalmasabbnak, amely addig még a közet- és lomtar szerepét töltötte be. Mikor eme gyűjteménynek helyet találtak végre, megkezdődhetett a nagy akció.

A költöztetés nemes aktuásában elsősorban a Petőfi-kolesz lelkes férfi lakói, valamint a földrajz szakos srácok jeleskedtek.

Ezután a szegedi KTSZ-ek dolgozói vették kezébe a terepet és igen nagy szakértelemmel klub-formájúra igazították.

(A munkálatokkal éppen az iskola 100 éves fennállásának ünnepére készültek el, de az akkor megnyitój sajnos még nem jelentette az igazi üzemkezdést.)

Miután a pénzmag kissé megcsappant az alapozó munkát végzetére, segítséghez kellett fo-

túl lesz ahová a szünetekben, lyukas órákon beugorhatunk majd.

A klub egyébként öt fontosabb teremből áll, amelyek nem annyira nagyok és tágasak, mint amilyen hangulatosság tudnak lenni alkalom adtán.

Az előtérből rögtön a büfébe vezet egy ajtó. A fal mellett bápult húzódik, kellemes formájú bárszékek és kellemetlen fényű neon lámpa, valamint két impozáns méretű hűtőszekrény társaságában. A két következő teremben a falak mentén faburkolatú ülőréssz húzódik, előtte asztalok, székek, alatta piros műanyag padló, felette művészi farácsokkal alcazótt csökök, golyók. Mindkét helyiségben az oldal-falakon elhelyezett falikarok szolgáltatják majd a diszkófélt homályt, de a belső — és egyben legnagyobb — teremben ez még egy kicsit rafinálódik néhány színes, zenére pislógó villanykörte-sor jelenlétével.

A két teremhez oldalról keskeny, folyosószerű részek kapcsolódnak, ahol esetleg meghitt társalgással lehet próbálkozni, ha bent éppen nagyban megy is a buli. Alapjában véve szerencsés helyzetben vagyunk dekorálás dolgában, hiszen Dér István, Sinkó János és Szabó András védőszerűen alatt már — reméljük lázasan — zenik esetjeiket és egyéb szerzéseiket egy-egy szép díszítő elem, esetleg mozaikképp létrehozása érdekében a rajz szakosok.

Az előbb szó volt azokról a bizonyos vibráló lámpákról. Hát ók már egy külön szépítő-akció

Az új főiskolai klub presszója, amelynek berendezéséhez a hallgatók jelentős társadalmi munkával járultak hozzá. (Az ünnepségsorozat-ról szóló összeállításunk fényképeit Gergy Gyula készítette.)

lyamadunk, amely 30 ezer forint formájában a Városi Tanácsától futott be hozzánk.

Ebből lett a berendezés: az asztalok, fotelek és műbőr bevonatú székek.

Ekkor kiderült, hogy a klub egyik lényeges eleme, a büfé, még igen hiányos felszereltségű. Nosza, kaptuk magunkat, és két napi „hősies” társadalmi munkával ennek az árat is összehoztuk, kb. 50-60 ezer forint értékben. (Az árak egyébként IV. osztályúak, úgyhogy diákszebből is fedezhetők.)

A klub feladata kettős. Egyrészt a civilizált szórakozóhely céljait szolgálja, másrészt — a délelőtti nyitvatartása során — az olvasni, kávézni, tanulni, társalogni kívánó hallgatók, tanárok, dolgozók igényeit próbálja kielégíteni. Mindenki tudja, hogy mennyire hiányzott már egy ilyen helyiség létrehozása. Ezen-

keretben kerültek ide, más hasznos elektromos szerkezetekkel egyetemben. Ez ügyben Ferencz Béla, a Főiskola Kinevezett discósa és két lelkes srác, Slachta István és Koós-Hutás György tüsténtkedtek teljes odaadással.

Persze nemcsak discó-program lesz a klubban, hanem alkalom nyílik majd kiállítások, vendégfoglalások, szakestek, vitatek, irodalmi színpadi bemutatók lebonyolítására is.

A bevezetőben említett hírek pedig attól olyan kószák, hogy sajnos a program, a szervezeti szabályzat, a tűzrendészeti szabályzat és a KÖJÁL-kifogások tárgyalása még lapzártakor is (okt. 11) tartott, a KISZ-bizottság és a Főigazgatóság illetékei között, s valószínűleg csak október 22-től lesz rendszeres klub-élet.

KURCZ KLÁRA

Akiről megfélekedtek...

Juhász Gyula testvérhuga is megjelent a szegedi Nemzeti Színházban tartott díszünnepségen. Ez természetes is mondhatná bárki, hiszen aki csak egy kicsit is ismeri a költő életútját az tudja, hogy milyen érdemei voltak közvetlen környezetének abban, hogy a költő — nagybetege is — alkotott és a szöveg jövőbe vetett hittel mondhatta élete alkonyán: „fiatalok még itt vagyok”.

A költő testvérei közül ma már csak hűga él. A Magyar Nemzet hasábjain — szeptember 23-án — Péter László köszöntötte a 85 éves Margit néni, aki különösen sokat tett annak érdekében, hogy a ma diákjai, irodalombarátai az igazi Juhász Gyulát tisztelhesék. Pontos feljegyzései, újságkivágásai nem egy életrajz-kutatót segítettek a biztos téjajozódásban.

Az idős néni a földszinti első sorban ült és büszke volt halhatatlan bátyjára. Elismerően bólogatott Hegedűs András főigazgató időnként magával ragadó életrajzismertetője közben és

mint szakmabeli jutalmazta tapsjal az énekarok színvonalas produkcióit. 85 éves korban — nem hittem, de most már tudom — maratoni távra Hajnóczky utca és a színház közötti távolság. Kissé megviselte az út, de hazatérés után az első szava ez volt: — De örülök, hogy ott lehettem Gyuluskám ünnepségén... — ahogy mesélte kora delután lefeküdt és hajnalig pihente a fátalmakat. Nem mondta miről álmodott. Talán egykori Juhász Gyula ünnepségekről, amelyeken bátyja személyes vendégként vett részt, vagy azokról az emlékünnepekről amelyekről a hálás utókor rendezett városunk nagy szülőtte tiszteletét, s amelyekre szeretettel meghívták őt is. Mert most nem hívták meg! A névadói ünnepség főiskolai meghívottjainak hosszú listájáról sajnos kinaradt Margit néni neve.

Hogy mégis ott volt? Nos, erről legkevésbé az ünnepelő intézmény tehet.

(thékes)

Iskolatörténet — képzőművészet

A centenáriumát ünneplő főiskola rendezvényeinek sorában rangos esemény volt a szombaton megnyitott iskolatörténeti és az érdekes képkiallítás, a testvériskolák rajz-tanszékein oktató művésztanárok valamint a Szegeden végzett és művészzé érett egykori hallgatók közös tárlata.

Nagyméretű fotográfiaik fogadják a látogatót, amint belép a Képtárba. A századforduló levegőjét érzi az ember. A sárgult papírok, oklevelek, megfakult felvételek idézik a múltat, megélevenítk a polgári tanárképzés fejlődésének útját. A dokumentumokból, korabeli miniszteri intézkedésekből, adatokból képet alkothatunk a pedagógusképzés helyzetéről, a társadalom számára alapvető fontosságú munkát végző pedagógus akkori körülményeiről. Érdekes, tanulmányos összevetésre ad alkalmat az általános iskolai tanárképzés 25. évét bemutató és a rendezésben is elkülönített anyag. Életrajzi képek, grafikonok, a testvériskolák mindennapjait a tanárképzés mai színvonalát bemutató összeállítás nemcsak a megnyitási változásokat és a színvonalbeli különbségeket tükrözi, hanem a tényeken átszűrt, szocialista társadalmunk megbecsülése, a tanárember fontos szerepének felismerése is. A szöveg rendezett kiállítását dr. Simon Gyula, a Magyar Pedagógiai Társaság titkára nyitotta meg.

Ezután Szabó G. László a városi pártbizottság osztályvezetője bevezetőjével nyílt meg a képzőművészeti tárlat a Képtár emeleti termében. Érdekes eligazítás hozta létre ezt a bemutatót, mely vitára, összevetésre, tanulságok levonására készíti a látogatókat. Együtt állítanak ki tanárok és tanítványok, de elküldték műveiket a tanítványok művésztanára is.

Az első összevetésre az oktatók munkái serkentenek. Nagyon felelősségteljes feladat há-

rul különösen napjainkban a vizuális kultúra szakembereit képező műhelyekre, így természetesen a rajztanárokat útjára bocsátó rajztanszékekre is. A korszerű látásmód terjesztése nem csupán pedagógiai feladatuk, hanem művészi munkásságában is teljesítendő cél. Meggyőzően bizonyítják ezt kiállított műveik, többségében biztosítékát adva annak, hogy jó kezében van a rajztanárképzés. A szegedi, pécsi, egri főiskolák művésztanári pedagógiai munkásságukkal, művészi eredményeikkel olyan bázisra fejlesztették műhelyeiket, amelyekből jócskán el tudják látni növendékeiket szakmai ismeretekkel, a legjobbakat pedig el tudják indítani művészi pályájukon.

Néhány magas művészi értéket képviselő mű megadja a tárlat alaphangját. *Déri István* „Galambját sirató fiú”-ja színporkázó festői tudást példáz, megrázó mondanivalójával érzelmi töltetével maradó élményt nyújt. Egyedülálló művészeti kísérlet *Vinkler László*: két, sajátos technikail megoldásokkal készült műve. A szabad gondolati asszociációk képi megfogalmazásával a tudati szféra törvényszerűségeit kutatja művészi eszközökkel. A tárgyalgosság jelei primer jelentésükön túl jelképi értelmet is kapnak, a mítoszok világát is idézve. Izgalmas képépítkezések *Fischer Ernő* gazdag színvilágú művei. Emlékek, vizuális élmények, világnézet racionálisan lesűrített lenyomatai. A törvények kutatása, szigorú szerkesztés, kitűnő színérvek jellemzik *Blaskó János* alkotásait. *Kele Sándor*, *Berecz András*, *Cs. Pataj Mihály*, *Pál Gyula* a valóság festői megfogalmazásának különböző útjait jelölik meg.

Kivételes szépségűek *Szathmáry Gyöngyi* arasznyi plasztikai. Szegedi művésztanárok évtizedekes kitévő értékes szakmai munkáját bizonyítják az egyko-

ri hallgatók művei, akik közül többen jónevű művészekké lettek. *Lórán János*, *Zoltánfy István*, *Dér István*, *Zombori László*, képeikkel méltón bizonyítják munkásságuk rangját. Formanyelve alapján nehezen illeszthető ebbe a sorba *Veress Mihály*, aki egyéni hangon tolmácsolja expresszív vallomását. Egész sor szegedi, vagy környékbeli ismerős művészt lehetne még említeni, aki a főiskolához kapcsolódik, innen indult, itt raktározta el tarsolyába munkássága kibontakoztatásához az első biztatásokat. Együttes jelentkezésük is alkalom arra, hogy az oly sokat emlegetett „szegedi iskola” meglétéhez adatokat szolgáltatson. A művek spirális gazdagsága (elég csupán *Zoltánfy Lórán*, vagy *Csikós képek* képzeletben egymás mellé helyezni), látszólag ellentmond annak a megállapításnak, hogy közös alapról indultak volna az alkotók. Pedig éppen ebben rejlik a főiskolai műhely erénye: az oktatás tartalma a legtehetősebbek számára a művészi kibontakozás többirányú lehetőségét hozza meg magában.

A már neves előzők utánpótlása is biztosítottak látszik. Az alig pár éve végzett fiatalok közül *Csikós András* és *Farkas Pál* figyelemreméltó munkáit említeném, ők máris komoly eredményeket értek el. Az útkeresés szándékát mutatják *Stéhlik János* képei, a ratalálás bizonyosságát is érzékeltetve. *László Anna* érzékeny és művészi grafikai már a továbblépés lehetőségét is sejtetik.

Eszevehetők a tárlaton a tanárképzés egyenlőre még megmutatózó ellentmondásai is. Nem hiba ez, mert tanulságul is szolgálhat, ha nem is a legfontosabbal. Mindenesetre egy nagyonis megszívlelendővel biztosan: a pedagógus alkotó ember, a művész-tanár kétszeresen is az.

TÓTH ATTILA